

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
Республіканський методичний кабінет навчальних закладів
мистецтв і культури
Інститут підвищення кваліфікації працівників культури

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА ВИВЧЕННЯ РЕПЕРТУАРУ ДІТЯЧОЇ
МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ

Програма
для музичних училищ зі спеціальності
№5.02040401 "Народні інструменти"

Київ - 1997

- Укладач: - А.В.Григоренко, викладач Київського музичного училища ім.Р.М.Глієра
- Рецензенти: - М.Т.Бєлоконєв, в.о.професора Національної музичної академії України ім.П.І.Чайковського;
- Л.М.Лознева, викладач Чернігівського музичного училища ім. Л.М.Рєвучцького
- Відповідальні за випуск: - Н.І.Смольська;
- В.Е.Загорулько
- Редактор: - І.Ф.Усаненко

© Республіканський методичний кабінет навчальних закладів мистецтва і культури, 1997

© Інститут підвищення кваліфікації працівників культури, 1997.

Всього: 108 год.
Самостійна робота - 53 год.
Практичних - 55 год.

В С Т У П

Серед проблем виховання музичних кадрів найважливішою є проблема комплексного підходу до організації навчально-виховного процесу та вдосконалення його наукових основ, спрямованих на поглиблення професійних знань студента та розширення його ерудиції. З цією метою удосконалюються навчальні плани та вводяться нові спеціальні дисципліни.

Предмет "Методика аналізу та вивчення педагогічного репертуару дитячої музичної школи" є складовою частиною курсу "Основні педагогічної майстерності", що базується на міжпредметних зв'язках з такими спеціальними дисциплінами як "Педагогіка", "Психологія", "Теорія музики", "Гармонія", "Аналіз музичних форм", "Методика викладання гри на народних інструментах", "Педагогічна практика" та інші.

та вивчення предмета - підготовка студента до практичної роботи в ДМШ, оволодіння методикою планування та здійснення навчального процесу.

Обсяг вимог з предмета передбачає:

1. Володіння методикою викладання гри на народних інструментах.
2. Засвоєння програмних вимог для кожного класу ДМШ.
3. Знання педагогічного репертуару та його професійне виконання.
4. Володіння методикою узагальненого аналізу педагогічного репертуару.

Вивчення програмного матеріалу здійснюється на групових уроках і передбачає 55 годин на весь курс. Розподіл по семестрах може бути запропонований такий:

- 6-й семестр - 1-2-й класи дитячої музичної школи;
- 7-й семестр - 3-4-й класи дитячої музичної школи;
- 8-й семестр - 5-й клас дитячої музичної школи.

КОНТРОЛЬ ТА ОБЛІК ЗНАНЬ

Контроль за роботою студентів здійснюється педагогом, який веде предмет. Поурочна форма навчання забезпечує постійний контроль за роботою студентів. В кінці кожного семестра на контрольному уроці перевіряється рівень засвоєння програмного матеріалу.

Закінчується курс державним іспитом з "Основ педагогічної майстерності", на якому випускник виконує визначений твір /за вибором комісії, але згідно з індивідуальним робочим планом/, здійснює його узагальнений аналіз та дає відповідь на питання загально-теоретичного курсу.

ОБСЯГ ВИМОГ

Виконання рекомендованого тематичного плану в класах баяно здійснювати в послідовності, що пропонується. Спочатку студент повинен ознайомитися з програмними вимогами того класу, твори якого вивчаються, звертаючи особливу увагу на технічні вимоги. Програмою передбачається не тільки ознайомлення з технічними вимогами, а обов'язкове їх засвоєння, що дасть можливість студенту свідомо підходити до складання індивідуального робочого плану з фаху.

I клас дитячої музичної школи.

1. Ознайомлення з програмними вимогами для учнів I класу.
2. Вивчення музично-педагогічного репертуару.
10-12 різнохарактерних творів,
4-6 етюдів на різні види техніки,
гами за програмою.
Штрихи: *legato, staccato, spiccato* /для струнних/,
legato, non legato, staccato /для баяна і акордеона/.
3. Засвоєння технічних вимог.
4. Підготовчі вправи на активізацію м'язів рук під час гри.
5. Основні прийоми практичної роботи з початком над посадкою, поставою.
6. Засвоєння навичок прийомів звуковидобування.

7. Вивчення нотної грамоти та оволодіння навичками гри на інструменті.
8. Засвоєння перших навичок рухів пальців.
9. Розвиток координації рухів рук і пальців.
10. Робота над розвитком моторності пальців.
11. Початкова робота над вивченням гам /послідовність вивчення, визначення позицій і їх знаходження на грифі/.
12. Практична робота над елементами виразної гри у початківців:
а/ відчуття мотивності в музиці;
б/ інтонаційна чистота звука;
в/ відчуття темпової рівності;
г/ виховання метричності /сильна й легка доля/ ритмічності та відчуття внутрішньої пульсації під час гри;
д/ динаміка: контрастна / *p, f* / та плавна - поступово підсилюча або послаблююча звучання / $<$ $>$ /;
е/ штрихова чіткість;
ж/ апплікатура.
13. Знання музичної термінології у творах, що вивчаються.
14. Узагальнений аналіз творів, що вивчаються за програмою.

2 клас дитячої музичної школи.

1. Ознайомлення з програмними вимогами для учнів 2 класу ДМШ.
2. Вивчення музично-педагогічного репертуару.
3-5 етюдів на різні види техніки;
2-3 твори великої форми;
2-3 твори поліфонічного складу;
4-5 різнохарактерних творів;
гами та штрихи за програмою.
3. Засвоєння технічних вимог.
4. Вдосконалення постави, прийомів звуковидобування та звуковедення.
5. Робота над штрихами /характеристика і способи виконання/.
6. Розвиток техніки синхронних рухів пальців, різних штрихів, опорні точки, зміна міху.
7. Сила звуку, динамічні відтінки.
8. Темп, ритм, метр, фразування.
9. Подвійні ноти /техніка виконання - для баяністів/.

10. Вивчення гам на різні ритмічні побудови, арпеджіо /коротке/.
11. Мотна грамота: гра гам в межах 3-х знаків.
Визначення тональності, сильної та відносно сильної долі.
Вивчення паралельних та одноіменних тональностей, розмір 3/8, 6/8.
12. Музичні поняття: акцент, лад, музична форма, синкопа, ступінь.
13. Музична термінологія: *largo, lento, vivo, presto*.
14. Реферат "Робота над вивченням гам".
15. Узагальнений аналіз творів, що вивчаються за програмою.

3 клас дитячої музичної школи.

- I. Ознайомлення з програмними вимогами для учнів 3 класу ДМШ.
2. Вивчення музично-педагогічного репертуару.
3-5 етюдів на різні види техніки;
2-3 твори великої форми;
2-3 твори поліфонічного складу;
4-5 різнохарактерних творів;
гами та штрихи за програмою.
3. Засвоєння технічних вимог.
4. Вивчення позицій, способи їх зміни. М'язові відчуття під час зміни позицій.
5. Вивчення гам різними ритмічними, штриховими варіантами.
Підготовчі вправи до гри подвійними нотами /для струнників/.
6. Аплікатура, її роль у виконавському процесі.
7. Засвоєння штрихів: *portamento, glissando, detache'* дати їх характеристики/.
8. Мелізми: форшлаги, їх види та способи виконання.
9. Музична термінологія.
- I. Особливості роботи над поліфонічними та кантіленними творами.
- II. Логіка, артикуляція, музична виразність /роль лівої та правої руки у струнників/.
12. Взаємозв'язок художнього та технічного розвитку.
13. Розвиток навичок читання з листа творів з програмою I класу ДМШ.
14. Узагальнений аналіз творів, що вивчаються за програмою.

4 клас дитячої музичної школи.

- I. Ознайомлення з програмними вимогами для учнів 4 класу ДМШ.
2. Вивчення музично-педагогічного репертуару.
3-5 етюдів на різні види техніки;
2-3 твори великої форми;
2-3 твори поліфонічної форми;
4-5 різнохарактерних творів;
гами та штрихи за програмою.
3. Засвоєння технічних вимог.
4. Засвоєння принципу побудови гам подвійними нотами.
5. Вдосконалення гри гам штрихами: *legato non legato, staccato, spiccato, detache, marcato, portamento, lissando, pizzicato*.
6. Продовження роботи над мелізмами та деякими іншими прийомами звукогидбування: трелі, групето, мордент, *glissando* /лівою рукою а медіатором по струнах/, штучні флажолети.
7. Робота над творами поліфонічного та кантіленного складу, великої форми, різних жанрів та стилів.
8. Розвиток слуху /поліфонічного, гармонічного, темброво-динамічного/.
9. Знання музичної термінології: аджітато, *maestoso, molto, cantabile, espressivo*.
10. Загальні та індивідуальні особливості вивчення творів різних стилів, жанрів, форм.
- II. Розвиток навичок читання нот з листа творів за програмою 2 класу ДМШ.
12. Узагальнений аналіз творів, що вивчаються за програмою.

5 клас дитячої музичної школи.

- I. Ознайомлення з програмними вимогами для учнів 5 класу ДМШ.
2. Вивчення музично-педагогічного репертуару.
3-4 етюди на різні види техніки;
1-2 твори великої форми;
1-2 твори поліфонічного складу;
4-5 творів різного характеру;
гами та штрихи за програмою.
3. Засвоєння технічних вимог для учнів 5 класу ДМШ.

4. Едосконалення гри мелізмів.
5. Едосконалення прийомів звуковидобування та звуковедення /методична література/.
6. Вивчення музично-педагогічного репертуару за планом.
7. Методичні особливості аналізу творів, що вивчаються.
8. Знання музичної термінології за програмою І-5 кл. ДМШ.

Запропонований обсяг вимог з курсу "Методика аналізу та вивчення педагогічного репертуару ДМШ" на відділі народних інструментів не є остаточним. Кожен викладач має право змінювати його і визначати обсяг методичного матеріалу, який необхідний в роботі з даною групою студентів.

В будь-якому випадку, бажано дотримуватись визначеного обсягу вимог до вивчення музично-педагогічного репертуару.

До програми з курсу додається методична записка та список рекомендованої літератури.

МЕТОДИЧНА ЗАПИСКА.

Методика аналізу музичних творів умовно розподіляється на три етапи:

- I. Аналіз засобів музичної виразності та структури твору:
  1. Визначення художнього змісту твору та жанрової основи /взяти до уваги назву та авторські вказівки/.
  2. Визначення ладо-гармонічних та метроритмічних особливостей.
  3. Характер тематизму. Структура мелодії.
  4. Визначення форми та елементів музичного синтаксису /мотив, фраза, речення, період;/
аналіз синтаксичних структур /періодичність 4 + 4, дроблення 4 + 2 + 2, підсумовування 2 + 2 + 4, дроблення з замиканням 4 + I + I + 2/.

II. Виконавський аналіз:

1. Аналіз фактури: апплікатура, рухи пальців, кисті, рук.
2. Штрихи, прийоми звуковидобування та звуковедення.
3. Динаміка, її роль у процесі виконання.
4. Темп, агогіка /темпові відхилення/.
5. Редагування музичного матеріалу, написаного для інших музичних інструментів.

III. Методика роботи над твором:

1. Вивчення твору як послідовний процес втілення поставлених завдань.
2. Самостійна робота учня над музичним матеріалом.
3. Навички, їх виховання. Автоматизм як якість, що виробляється в процесі послідовної роботи над твором.
4. Вивчення музичного матеріалу напам'ять /з урахуванням еко-вих особливостей дитини та видів пам'яті/.
5. План виконання твору.
6. Підготовка до виступу.

Кожний етап узагальненого аналізу твору над можливість студенту поглибити свої музично-теоретичні та практичні знання, спонукає до розвитку таких важливих рис у вихованні музиканта як самостійність, свідомість та неповторна індивідуальність.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

БАНДУРА.

Методична література.

1. Програма по класу бандури для дитячої музичної школи.
2. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. -К., 1984.
3. Кабачок В., Дцевич Є. Школа гри на бандурі. -К., 1964.
4. Опришко М. Школа гри на бандурі. Загальна редакція А.Омельченка. -К., 1967.

Репертуарні збірники.

1. Альбом бандуриста. Упорядник В.Герасименко. -К., 1969.
2. Альбом бандуриста. Упорядники С.Баштан та В.Петренко. -К., 1967.
3. Ансамблі для бандур. Вип. I, 2. Упорядник В.Герасименко. -К., 1975, 1976.
4. Бандура. /Учебний репертуар для учнів І-5 класів ДМШ/. -К., 1970.
5. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. -К., 1984.
6. Збірник пісень і танців для бандури. А.Бобир. -К., 1959.
7. Збірник пісень для бандури. Упорядник М.Ключник. -К., 1965.
8. Етюди для бандури на різні види техніки. І-5 класи ДМШ. Упорядник В.Петренко. -К., 1988.

9. "Іванчику-Білоданчику". Упорядник В.Таловиря.-К., 1989.
10. Кабачок В., Щевич С. Школа гри на бандурі.-К., 1964.
11. Опришко М. Школа гри на бандурі.-К., 1967.
12. П'єси для бандури. Упорядник А.Омельченко.-К., 1967.
13. Учебний репертуар ДМШ. 1-5 класи. Упорядник М.Гвоздь.-К., 1985.
14. Твори для бандури. М.Дремлюга.-К., 1985.

БАЛАЛАЙКА.

Методична література.

1. Програма по класу балалайки для дитячої музичної школи.
2. Дорожкін А. Самоучитель игры на балалайке.-М.:Совет.ком-поз., 1981.
3. Мечепоренко П., Мельников В. Школа игры на балалайке.-М.; Музыка, 1988.
4. Сенчуров М. Бряцание. /Вопросы музыкальной педагогики./ Вып. 1.-Л.:Музыка, 1985.

Репертуарні збірники.

- I. Альбом начинающего балалаечника. Вып. I-12, сост. Н. Бекназаров.-М., 1969-1988.
2. Альбом учня-балалаечника. Вып. 3.-К.:Музична Україна, 1975.
3. Альбом для юности. Вып. 2.-М., 1988.
4. Балалайка. 4-й клас ДМШ.-К., 1983.
5. Балалайка. 5-й клас ДМШ.-К., 1987.
6. Балалаечнику-любителю. Вып. I-10.-М., 1983-1988.
7. Библиотека балалаечника. Вып. I.-М., 1964.
8. Букварь балалаечника. I, 2 кл. ДМШ.-Л.:Музыка, 1988.
9. Блинов Д. Пьесы для балалайки с фортепиано.-М.:Совет.ком-поз., 1973.
10. Дорожкін А. Самоучитель игры на балалайке.-М.:Совет.ком-поз., 1981.
11. Илюхин А. Самоучитель игры на балалайке.-М.:Музыка, 1983.
12. Легкие игры для балалайки. Вып. 6.-М.:Музыка, 1965.
13. На досуге. /Репертуарная тетрадь балалаечника./ Вып. I, 2.-М.:Музыка, 1984.
14. Мечепоренко П., Мельников В. Школа игры на балалайке.-М., 1988.

15. Педагогический репертуар балалаечника. 3-5 кл. ДМШ. Вып. 2.-М., 1977.
16. Петров-Омельчук П. П'єси, етюди, вправи для балалайки.-К.:Музична Україна, 1982.
17. Пьесы для балалайки с фортепиано.-М.:Совет.композ., 1961.
18. Репертуар балалаечника. Вып. 8.-М., 1969.
19. Репертуар балалаечника. Вып. 10.-М., 1971.
20. Репертуар балалаечника. Вып. 15.-М., 1978.
21. Хрестоматия педагогического репертуара для балалайки. I-2 кл. ДМШ.-М.:Музгиз, 1963.
22. Хрестоматия педагогического репертуара для балалайки. 3-4 кл. ДМШ.-М.:Музгиз, 1962.
23. Хрестоматия балалаечника. 4-5 кл. ДМШ.-М.:Музыка, 1984.
24. Этюды для балалайки. Сост. В. Глейхман.-М.:Совет.композ., 1973.
25. 40 етюдів для балалайки. /Упорядкував та переклав С.Блінов./.-К., 1986.
26. Другий балалаечник. /Пьесы для балалайки с фортепиано./.-М.:Музыка, 1982.

БАЯН - АКОРДЕОН.

Методична література.

- I. Програма по класу баяна, акордеона для дитячої музичної школи.
2. Алексеев И. Викладання гри на баяні.-К., 1957.
3. Акимов Ю. Школа игры на баяне.-М., 1981.
4. Басурманов А., Чайкин Н. Самоучитель игры на баяне.-М., 1957.
5. Говорушко П. Основы игры на баяне.-Л., 1966.
6. Говорушко П. Чтение с листа в процессе обучения баяниста. /Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 6./.-М., 1985.
7. Горенко Л. Работа баяниста над музыкальным творцом.-К., 1982.
8. Давидов М. Основы формирования исполнительской мастерности баяниста.-К., 1983.
9. Коцюба М. Деякі прийоми звуковидобування на баяні.-К., 1978.
10. Лондонов П. Школа игры на акордеоне.-М., 1974.
11. Лушников В. Школа игры на акордеоне.-М., 1990.

12. Мирек А. Самоучитель игры на аккордеоне.-М., 1966, 1979.
13. Мотов В. Развитие первоначальных навыков игры по слуху.-М., 1969.
14. Обертухин М. Расчлененность музыки и смена направления движения меха. /Баян и баянисты. Вып. 4/-М., 1978.
15. Ризоль Н. Принципы применения пятипальцевой аппликатуры на баяне.-М., 1977.
16. Ризоль Н. Школа двойных нот для баяна.-К., 1969.
17. Семенов В. Формирование технического мастерства исполнителя на готово-выборном баяне.-М., 1978.
18. Онегин А. Школа игры на баяне.-М., 1990.
19. Чапкий С. Школа игры на баяне.-К., 1978.
20. Шахов Г. Транспонирование на баяне.-М., 1974.
21. Шахов Г. Теоретические основы преподавания транспонирования на баяне. /Баян и баянисты. Вып. 5/-М., 1981.
22. Шахов Г. Аппликатура как средство развития профессионального мастерства баяниста и аккордеониста.-М., 1991.

Репертуарні збірники.

1. Альбом баяниста.-К., 1956; К., 1964.
2. Альбом баяниста. Вып. 4.-М.-Л., 1957.
3. Аккордеон в музыкальной школе. Вып. 22-26.-М., 1967.
4. Альбом аккордеониста. Вып. 5.-М., 1963.
5. Альбом для детей. /Произведения для аккордеона./ Вып. I.-М., 1986.
6. Альбом для детей. /Произведения для аккордеона./ Вып. 4.-М., 1988.
7. Альбом для юношества. Вып. I.-М., 1988.
8. Альбом начинающего аккордеониста. Вып. 8, 9.-М., 1981.
9. Альбом начинающего аккордеониста. Вып. I-20.-М., 1980-1984.
10. Альбом начинающего баяниста. Вып. 1-26.-М., 1988.
11. Баян в музыкальной школе. Пьесы для I-2 кл. Вып. 39.-М., 1981.
12. " " Пьесы для 3-4 кл. Вып. 2.-М., 1969.
13. " " Пьесы для 5 кл. Вып. 3.-М., 1969.
14. " " Пьесы для 5 кл. Вып. 9.-М., 1971.
15. Баян в музыкальной школе. 3-5 кл.-К., 1976-1978.
16. Баян /Підготовча група/. Вып. 3.-К., 1975.
17. " " Вып. 4.-К., 1973, 1976.
18. " " Вып. 5.-К., 1977.

19. Баян. I, 2, 3 кл.-К., 1975.
20. " " 4 кл.-К., 1971.
21. " " 5 кл.-К., 1975.
22. Этюды для баяна на різні види техніки. 4 кл. ДМШ.-К., 1960.
23. Этюды для баяна. Вып. I, 2, 3.-К., 1964.
24. Педагогический репертуар баяниста. Вып. I.-М., 1966.
25. " " Вып. 3.-М., 1966.
26. " " Вып. 5.-М., 1966.
27. " " Вып. 10.-М., 1967.
28. Педагогический репертуар баяниста. I-2 кл. ДМШ. Вып. 4.-М., 1974.
29. " " 3-5 кл. ДМШ. Вып. 4.-М., 1974.
30. Первые шаги аккордеониста. Вып. II.-М., 1964.
31. Произведения русских и зарубежных композиторов для ДМШ. /Переложение для баяна/. Вып. 2.-М., 1967.
32. Произведения русских и зарубежных композиторов для ДМШ. /Переложение для баяна/. Вып. 3.-М., 1968.
33. Українські народні пісні та танці в обробці для баяна М. Різоль.-К., 1991.
34. Хрестоматія баяниста. I-2 кл. ДМШ.-М., 1960.
35. Хрестоматія баяниста. 3-4 кл. ДМШ.-М., 1964.
36. Хрестоматія аккордеониста. /Етюди 4-5 кл. ДМШ./.-М., 1988.
37. Хрестоматія начинающего баяниста. Вып. I.-М., 1962.
38. " " Вып. 2.-М., 1963.
39. " " Вып. 3.-М., 1964.
40. Хрестоматія педагогического репертуара для аккордеона. 3-5 кл. ДМШ.-М., 1963.

ДОМРА 4-струнна / КОБЗА /.

Методична література.

1. Програма по класу домри для дитячої музичної школи.
2. Бучинский М. Развитие навыков самостоятельной работы учащихся ДМШ.-М., 1967.
3. Вахрушева Л. Из истории домры. /Красноярский государственный институт искусств./-Красноярск, 1989.
4. Вахрушева Л., Зеленый В. О техническом развитии ученика-домриста.-Красноярск, 1989.

5. Геліс М., Вольская Т. Методика обучения игре на домре. -Свердловск, 1988.
6. Григорян А. Гамма и арпеджио для скрипки. -М., 1971.
7. Зельдіс В. Вивчення позицій на скрипці. -К., 1982.
8. Крамаренко В. Методика навчання гри на чотириструнній домрі. -К., 1981.
9. Лысенко Н. Методика обучения игре на домре. -К., 1990.
10. Михеев Б. Вопросы звукоизвлечения на домре. -К., 1976.
11. Михелис В., Калінін В. Початкова школа гри на чотириструнній домрі. -К., 1983.
12. Осмаловская Г., Зеленый В. Скрипичные штрихи и способы исполнения их на домре. -Минск, 1981.
13. Попонов В. Школа игры на 4-х струнной домре. -М., 1965, 1972.
14. Пожева Г. Освобождение игрового аппарата скрипача. /Денинградское гор. метод. объединение, сс. зник статей/ -Л., 1964.
15. Стеценко В. Методика преподавания игры на скрипке. -К., 1960.
16. Ставицкий А. Начальное обучение игре на домре. -Л., 1984.
17. Фоченко И. Об организации двигательного аппарата домриста. /Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 6./ -Л., 1985.
18. Шевчик О. Скрипичная школа для начинающих. Тетрадь 5, 6, 7. Подготовительные упражнения в трелях и в позициях /-Кравков, 1968.
19. Александров А. Школа игры на домре. -М., 1979.
20. Лысенко Н., Михеев Б. Школа игры на домре. -К., 1989.
21. Михелис В., Гризодубов В. Школа игры на домре. -К., 1978.
22. Пархоменко О., Зельдіс В. Школа игры на скрипке. -К., 1987.
23. Родионов К. Школа игры на скрипке. -Л., 1950.
24. Фесечко Г. Школа игры на скрипке. -Л., 1972.
25. Чунин В. Школа игры на домре. -М., 1986.

Репертуарні збірники.

1. Бакланова Н. Первые уроки. / Пособие для начального обучения игре на скрипке/ -М., 1991.
2. Гарлицкий М. Первые шаги. -М., 1978.
3. Гарлицкий М. Шаг за шагом. -М., 1985.
4. Додаток до програми по класу домри для ДМШ /Репертуарний список творів українських авторів/ -К., 1983.

5. Домра. I клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест, А.Григоренко. -К., 1986.
6. Домра. 2 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест, А.Григоренко. -К., 1988.
7. Домра. 3 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест, А.Григоренко. -К., 1989.
8. Домра. 4 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест, А.Григоренко. -К., 1990.
9. Етюди для домри. I клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест. -К., 1975.
10. Етюди для домри. 2 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест. -К., 1976.
11. Етюди для домри. 3 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест. -К., 1979.
12. Етюди для домри. 4 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест. -К., 1980.
13. Етюди для домри. 5 клас ДМШ. Упорядники: М.Белоконов, М.Шелест. -К., 1982.
14. Педагогический репертуар домриста. I-2 класс. Составитель Красноярцев А. -М., 1975.
15. Репертуар домриста. I-3 кл. Редактор Могилевский И. -К., 1974.
16. Хрестоматія педагогического репертуара для скрипки. Вып. I. -М., 1983.
17. Хрестоматія домриста /3-х стр./ 4,5 класс ДМШ. -М., 1984.
18. Александров А. Школа игры на домре. -М., 1979.
19. Лысенко Н., Михеев Б. Школа игры на домре. -К., 1989.
20. Михелис В., Гризодубов В. Школа игры на домре. -К., 1978.
21. Михелис В., Калінін В. Школа гри на домрі. -К., 1983.
22. Пархоменко О., Зельдіс В. Школа гри на скрипці. -К., 1987.
23. Попонов В. Школа игры на домре. - М.: Профиздат, 1965.
24. Родионов К. Школа игры на скрипке. -Л.: Музгиз, 1950.
25. Фесечко Г. Школа игры на скрипке. -Л.: Музыка, 1972.
26. Чунин В.М. Школа игры на домре. -М.: Сов. комп., 1986.
27. Якубовская В. Вверх по ступеням. -Л.: Музыка, 1981.

СОПІЛКА.

Методична література.

1. Блокфлейта. - К.:Музична Україна, 1964.
2. Клемент М. Школа гри на альтовій блокфлейті. - Прага, 1979.
3. Покровський А. Учитель и ученик. - М.:Совет.компози., 1992.
4. Покровский А. В школе и дома. - М.:Совет.компози., 1965.

Репертуарні збірники.

1. Альбом учня-флейтиста 1-3 класів ДМШ. - К.:Музична Україна, 1969.
2. Альбом учня-флейтиста 4-5 класів ДМШ. - К.:Музична Україна, 1970.
3. Альбом учня-флейтиста. Вип.3. - К.:Музична Україна, 1973.
4. Альбом учня-флейтиста. Вип.4. - К.:Музична Україна, 1974.
5. Альбом популярних пьес. Вип.1. - М.:Музыка, 1990.
6. Альбом юного флейтиста. Вип.1. - К.:Музична Україна, 1988.
7. Альбом юного флейтиста. Вип.1. - М.:Совет.компози., 1986.
8. Ансамбли. Вип.4. - М.:Музыка, 1987.
9. Блокфлейта /Репертуарний збірник для початківців/. - К.:Музична Україна, 1984.
10. Гаммы, арпеджио и интервалы /Для развития виртуозной техники игры на флейте/. - Л.:Музыка, 1967.
11. Грае ансамбль сопілок. Вип.1. - К.:Музична Україна, 1988.
12. Челлер Е. Легкие уроки /для флейты/. Тетрадь 1. - М.:Музиздат, 1964.
13. Клемент М. Школа гри на альтовій блокфлейті. - Прага, 1979.
14. Легкие пьесы /для двух флейт/. - М.:Музыка, 1968.
15. Марчелло В. 12 сонат для флейты с фортепиано. Зошит 1, 2. - Будапешт.
16. Нагорный Г. Этюды для флейты. - М.:Совет.компози., 1989.
17. Перголези Дж. Концерт соль мажор для флейты с оркестром. - М.:Музыка, 1990.
18. По страницам времени. Вип.2. - М.:Совет.компози., 1991.
19. Пьесы для флейты с фортепиано. - М.:Музыка, 1987.
20. Риштан Л. Школа гри на альтовій блокфлейті. - Лейпциг, 1987.
21. Сборник переложений для флейты с фортепиано. - М.-Л.:Музыка, 1965.
22. Старинная музыка для блокфлейты. - М.:Музыка, 1984.

23. Твори для флейты та фортепиано. Вип.1. - К.:Музична Україна, 1987.
24. Хрестоматія для флейты 1-2 кл. ДМШ. - К.:Музична Україна, 1976.
25. Хрестоматія для флейты 1-3 кл. ДМШ. - К.:Музична Україна, 1990.
26. Этюды для флейты. 1-5 кл. ДМШ. - М.:Музыка, 19...
27. Ягудин Ю. Этюды на мелизмы для флейты. - М.:Музыка, 1977.

СУРМА / ГОБОЙ /.

Методична література.

1. Безуглий О., Щеглов О. Щоденні вправи гобоїста. - К.:Музична Україна, 1974.
2. Носарев С. Гобой. - К.:Музична Україна, 1974.

Репертуарні збірники.

1. Альбом юного гобоїста. Вип.1. - М.:Совет.компози., 1986.
2. Гобой. 1 клас ДМШ. - К.:Музична Україна, 1977.
3. Гобой. 2 клас ДМШ. - К.:Музична Україна, 1978.
4. Гобой. 3 клас ДМШ. - К.:Музична Україна, 1979.
5. Гобой. 4 клас ДМШ. - К.:Музична Україна, 1980.
6. Гобой. 5 клас ДМШ. - К.:Музична Україна, 1981.
7. Гобой. 1-2 клас ДМШ. - К.:Музична Україна, 1991.
8. Хрестоматія для гобоя. 1-5 клас ДМШ. - М.:Музыка, 1983.

КЛАРНЕТ.

Методична література.

1. Гетман В. Азбука кларнетиста. - М.:Совет.компози., 1987.
2. Гурфинкель В. Школа гри на кларнете. - М.:Музиздат, 1950.
3. Кох М. Школа гри на кларнеті. - Будапешт.
4. Розанов С. Школа гри на кларнете. - М.:Музыка, 1968.
5. Тимоха М. Початкова школа гри на кларнеті. - К.:Музична Україна, 1971.

Репертуарні збірники.

1. Альбом кларнетиста. Вип.2. - М.:Совет.компози., 1991.
2. Вібіліотека учня-кларнетиста. 1-3 кл. Вип.1,2. - К.:Музична Україна, 1967.

3. Галкин И. Бывш. кларнетист. 1-5 кл. ДМШ. Тетрадь I.-Л.: Музыка, 1990.
4. Гофман Р. 40 этюдов для кларнета.- М.:Музыка, 1987.
5. Кларнет. 1 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1975.
6. Кларнет. 2 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1975.
7. Кларнет. 3 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1976.
8. Кларнет. 4 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1978.
9. Кларнет. 5 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1978.
10. Клозе Г. Ежедневные упражнения, этюды для кларнетиста.- М.:Музыка, 1981.
11. Хрестоматія для кларнета. 1-3 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1984-1989.
12. Хрестоматія педагогического репертуара для кларнета. 1-2 кл. ДМШ.-Л.:Музыка, 1966.

ЦИМБАЛИ.

Методична література.

1. Жиневич И. Школа игры для белорусских цимбал.-М.:Музыка, 1948.
2. Макієвський С. Техніка гри на ударній установці. Ч. I.-К.:Музична Україна, 1989.
3. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах.-К.:Музична Україна, 1966.

Репертуарні збірники.

1. Егорова Т., Штейман В. Ритмические упражнения для малого барабана.-М.:Музыка, 1988.
2. Осадчук В. Этюды для малого барабана. Вып. 2, 3.- М.:Музыка, 1988-1989.
3. Цимбали. 1-3 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1984.
4. Цимбали. 4-5 кл. ДМШ.-К.:Музична Україна, 1985.
5. Цимбали. Вып. I.-К.:Музична Україна, 1987.

Можна використовувати репертуарні збірники для ДМШ по класу домри, скрипки та інших музичних інструментів.

ГІТАРА.

Методична література.

1. Програма по класу гітари для дитячої музичної школи.
2. Бавилов В. Начальный курс игры на семиструнной гитаре.-Л.: музыка, 1964.
3. Байсборд М. А. Сеговия и гитарное искусство XX века.-М.:Совет. композ., 1969.
4. Вольман В. Гитара и гитаристы.-М.:Музгиз, 1961.
5. Вольман В. Гитара в России.-Л.:Музыка, 1968.
6. Газарян С. Рассказы о гитаре.-М., 1967.
7. Иванов И. Русская семиструнная гитара.-М.:Музгиз, 1948.
8. Красный В. Технические возможности русской семиструнной гитары.-М.:Совет. композ., 1963.
9. Манилов В. Учитесь и компанировать на гитаре.-К.:Музична Україна, 1986.
10. Николаев А. Некоторые вопросы артикуляции на начальном этапе обучения в классе гитары./Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 6./.-Л.:Музыка, 1985.

Репертуарні збірники.

1. Библиотека гитариста. Вып. IIC.-М.:Музгиз, 1959.
2. Библиотека гитариста. Вып. I2I.-М.:Музгиз, 1960.
3. Библиотека гитариста. Вып. I88.-М.:Музгиз, 1964.
4. Библиотека гитариста. Вып. I89.-М.:Музгиз, 1964.
5. Гитаристу-любителю. Вып. 4.-М.:Совет. композ., 1979.
6. Гитаристу-любителю. Вып. 8.-М.:Совет. композ., 1981.
7. На досуге./Репертуарная тетрадь гитариста. Вып. 2./.-М.:Музыка, 1984.
8. Полная тетрадь гитариста. Вып. 3.-М.:Совет. композ., 1961.
9. Полная тетрадь гитариста. Вып. I3.-М.:Совет. композ., 1991.
10. П'єси для семиструнної гітари. Вып. 6.-К.:Музична Україна, 1975.
11. Популярні романси. Вып. 4.-К.:Музична Україна, 1974.
12. Сазонов В. Школа игры на семиструнной гитаре.-М.:Музыка, 1978.
13. Старовинні романси. Вып. 4.-К.:Музична Україна, 1971.
14. Уманець В. Гами, акорди і арпеджіо для семиструнної гітари.-К.:Музична Україна, 1973.
15. Хрестоматія гитариста. 1-3 кл.-М.:Музыка, 1966.

16. Хрестоматия гитариста.-М.:Музыка,1984.
17. Хрестоматия для семиструнной гитары.-М.:Музгиз,1959.
18. Крьюер В. Самоучитель игры на семиструнной гитаре.-М.:Совет.компов.,1992.

Додаткова література.

1. Алексеева А. Методика обучения игре на фортепиано.-М.,1971.
2. Велкина С., Ломова Т., Соколовна Е. Музыка и дыхание./Упражнения, игры и пляски для детей 6-7 лет/.-М.,1984.
3. Вучинский Г. Развитие навыков самостоятельной работы учащихся ДМШ.-М.,1967.
4. Герасимович Д. Методика наивания гри на фортепиано.-К.,1982.
5. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением.-М.,1968.
6. Гольденрейзер А. С музыкальным воспитанием и обучением детей./Вопросы музыкальной педагогики. Вып.2/.-М.,1967.
7. Достал Я. Ребенок за роялем.-М.,1981.
8. Карафинка М. Воспитание самостоятельности музыкального мышления и исполнительского поведения учащегося - основа формирования пианиста-исполнителя /Воспитание пианиста в ДМШ/.-К.,1969.
9. Коган Г. У врат мастерства.-М.,1969.
10. Залор П., Степанов А. Анализ музыкальных произведений.-М.,1986.
11. Лерман М. Первые уроки музыки /Методика обучения дошкольников/. Вопросы фортепианной педагогики. Вып.2.-М.,1967.
12. Мазель Л. Строение музыкальных произведений.-М.,1960.
13. Милич В. Воспитание ученика-пианиста. 1-2 кл. ДМШ.-К.,1977.
14. Натансон В. Заметки педагога /Вопросы фортепианной педагогики. Вып.1./.-М.,1963.
15. Натансон В., Руденко В. Вопросы методики начального музыкального обучения.-М.,1981.
16. Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры /Записки педагога/. Вып.5.-М.,1988.

17. Николаева А. Очерки по методике обучения игре на фортепиано.-М.,1955.
18. Оберман М. Вопросы развития фортепианной техники у учащихся ДМШ /Вопросы фортепианной педагогики. Вып.2/.-М.,1967.
19. Краинец И. Д.Скарлатти в репертуаре детской музыкальной школы /Вопросы фортепианной педагогики. Вып.2./.-М.,1967.
20. Савшинский С. Работа пианиста над техникой /Категории трудностей, навыки, упражнения/.- Л.,1968.
21. Савшинский С. Детская фортепианная техника /Вопросы фортепианной педагогики. Вып.4/.-М.,1976.
22. Скребок С. Анализ музыкальных произведений.-М.,1958.
23. Способин И. Музыкальная форма.-М.,1984.
24. Цыпин Г. Обучение игре на фортепиано.-М.,1984.
25. Ямпольский И. Основы скрипичной аппликатуры.-М.,1955.

Перелік рекомендованої методичної літератури та репертуарних збірників не є обов'язковим. Педагог може під час роботи використовувати і іншу літературу, яка сприяла б поглибленому вивченню програмних видів.